herpy

GECKOR

Banded velvet gecko

Homopholis fasciata

En kraftig, sammetsmjuk gecko från Östafrikas savanner med mörka band över ryggen och både häftlameller och klor på tårna. Den är mest aktiv på natten, gömmer sig i hål i stora träd och spelar död när den hotas. Skötseln är bara beskriven i grova drag.

Familj: Gekkonidae Tidigare namn: *Platypholis fasciata; Homopholis erlangeri*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**9-11 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**8-12 år**
Aktiv	**I skymningen och på natten**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Savann**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**40 × 40 × 60 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Värmeplats	**28-32 °C**
Temperatur, natt	**19-24 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
UVB	**Valfritt**
Vintervila	**19-23 °C** 12-16 veckor
Föda	**Insekter**
Hålls	**Parvis eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**2 ägg**
Kullar per år	**4-5**
Inkubation	**60-80 dagar** vid 26-29 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Homopholis fasciata är en kraftigt byggd gecko med ett kort, runt huvud och en lång, jämnt tjock svans som inte smalnar av mot änden. Huden är mjuk som sammet. Färgen går från grön över grå till brun, och över ryggen ligger ett mönster av mörka band eller vinklar. Svansen är ringad i grått och vitt. Under tårna sitter häftlameller, och tårna har samtidigt klor. På natten blir djuret ljusare. Vuxna djur blir omkring 9-11 cm inklusive svans.

Arten beskrevs 1890 av Boulenger under namnet *Platypholis fasciata*, med Mombasa i Kenya som typlokal. Artnamnet kommer från latinets *fascia*, band, och syftar på banden över ryggen. En östlig form, *H. f. erlangeri*, har beskrivits från floden Juba, men räknas i dag som synonym. I det vilda är arten vanlig både i städer och på landsbygden.

Geckon kan bita och hålla fast, men gör det sällan. Dess viktigaste försvar är att ligga alldeles stilla och spela död, och ett hotat djur kan ligga orörligt i två-tre dagar. Arten är sällsynt i fångenskap, och det finns bara få pålitliga uppgifter om långtidsskötsel, så mycket av skötseln nedan är en försiktig utgångspunkt. Livslängden i fångenskap är inte dokumenterad; 8-12 år är en uppskattning utifrån geckor av samma storlek.

Utbredning och livsmiljö

Homopholis fasciata lever i Östafrika: i södra Somalia, södra Etiopien (vid floden Juba), Kenya och Tanzania. Typlokalen är Mombasa vid den kenyanska kusten, och arten är också känd från norra Kenya.

Utbredningen är stor, och arten räknas inte som hotad. Fynd på kartan utanför området kan vara felregistreringar.

> **Naturlig utbredning:** Etiopien, Kenya, Somalia och Tanzania.

LIVSMILJÖ

Arten finns i savannbiom, både fuktiga och torra, där det växer stora träd. Den bor i hål och springor i stammarna och under lös bark och har hittats från havsnivå till minst 1.300 meters höjd. Den använder också hus, murar och trädgårdar, där den kan ses klättra på väggar.

Geckon är mest aktiv på natten, men visar sig också på dagen och gömmer sig i skuggan när solen står som högst. Savannklimatet har en tydlig regn- och torrtid. Konkreta mätningar av temperatur och fukt från livsmiljöerna är inte dokumenterade, så siffrorna i skötselavsnitten bygger på erfarenheter från fångenskap och inte på mätningar i det vilda.

Skötsel

TERRARIET

Homopholis fasciata klättrar, så ett par behöver ett högt terrarium på minst 40 × 40 × 60 cm (längd × bredd × höjd). Större är alltid bättre, särskilt om du håller fler än två djur.

Inred terrariet som en liten skog med många gömslen. Snedställda korkplattor, korkrör och grenar med lös bark ger djuret hål att sitta i på dagen och ställen att lägga ägg, och kraftiga levande växter ger klättervägar och skugga. Ett omvänt fat till en blomkruka är ett bra gömsle vid botten. Det ska finnas gömslen både i den varma och den svala änden.

Använd en botten av sphagnum, torv och sand som kan hålla kvar lite fukt. Terrariet ska ha två ventilationsöppningar, så att luften kan cirkulera utan att det torkar ut helt.

TEMPERATUR

På dagen ska temperaturen ligga på 24-28 °C, och det ska finnas en varmare plats på 28-32 °C, till exempel under en liten halogenlampa på 10-20 W eller över en värmematta. På natten får den sjunka 3-6 °C, till omkring 19-24 °C.

Håll alltid en gradient, så att djuret själv kan välja mellan varm och sval sida. Mät med en digital termometer i båda ändarna. För avel kan en sval period från sen höst till sen vinter hjälpa (se avel).

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska vara måttlig till hög, 60-80 %, med en gradient från ena änden av terrariet till den andra. Det klaras genom att ställa vattenskålen i den svala änden och spraya det området, så att den andra änden hålls något torrare. Spraya 2-3 gånger i veckan, och dagligen om hygrometern visar under 60 %.

Ha en skål med färskt vatten framme, och rengör och fyll på den ett par gånger i veckan. Låt botten torka upp något mellan besprutningarna, så att det inte uppstår mögel.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Arten är aktiv i skymningen och på natten och kan ses i dagsljus, men gömmer sig i skuggan mitt på dagen. Använd vanligt växtljus på en timer, 12 timmar tänt och 12 timmar släckt. Säsongsvariationer i daglängd är inte nödvändiga, men kan hjälpa till att sätta igång parningen. Ett svagt nattljus gör det möjligt att se djuren på kvällen.

UVB är inte nödvändigt för arten, men kan användas. Välj i så fall ett svagt UVB-ljus och se till att det finns gott om skugga.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Huvudfodret är syrsor, kompletterade med kackerlackor, mjölmaskar och andra insekter i lämplig storlek, så att kosten blir varierad. Vaxmasklarver kan ges då och då. Insekterna ska kunna sväljas utan svårighet.

Pudra insekterna med kalk och vitaminer vid var annan utfodring. För mycket kalk får kalksäckarna på halsen att svullna, så var återhållsam om de blir tydligt uppsvällda. Vuxna djur matas 3-4 gånger i veckan och ungdjur oftare; justera efter djurets vikt och svans.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Homopholis fasciata kan bita och hålla fast, och den spelar död och blir ofta liggande orörlig när den är rädd, så ta inte upp den utan anledning. Ge nya djur tid att komma till rätta.

En hane kan hållas tillsammans med en hona, och grupper med en hane och två honor har också prövats. Det finns bara få erfarenheter av hur hanar beter sig mot varandra, så håll dem inte tillsammans, och dela djuren vid oro, bett eller förlorade svansar.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanarna har tydliga hemipenisutbuktningar vid svansroten och två porer strax framför kloaken, som honorna saknar. Ålder och vikt vid könsmognad är inte dokumenterade för arten. Vänta med att sätta en hona i avel tills hon är fullvuxen och i god kondition, eftersom hon förlorar mycket kalk vid äggläggningen.

PARNING

En sval period från sen höst till sen vinter eller tidig vår, då temperaturen sänks omkring 5 °C, främjar aveln. Förändringar i dagslängden kan också hjälpa, men är inte nödvändiga. Äggläggning kan förekomma på vintern på norra halvklotet.

En hane kan gå tillsammans med honan. Sätt ihop djuren i ett terrarium med många gömslen, och håll utkik efter bett och stress.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Homopholis fasciata lägger två ägg åt gången, och det kan bli 4-5 läggningar under en avelsperiod. Äggen har hårt skal och läggs dolt under lös bark, i springor eller nergrävda på en lätt fuktig plats. Ge honan korkbark och grenar med lös bark och en låda med lätt fuktigt substrat, så att hon har en plats att lägga dem på.

Ge henne gott om kalk och insekter under hela säsongen, och kontrollera att hon inte tappar i vikt. Intervallet mellan läggningarna är inte dokumenterat.

INKUBATION

Samla in äggen och lägg dem till exempel i ett flasklock med torr sand, som ställs i en behållare som är halvfull med fuktigt material. Äggen ska ha luftfuktighet, men inte stå i fukt. Ruva dem vid 26-29 °C. Under de förhållandena kläcks de efter omkring 60-80 dagar.

Om temperaturen påverkar könet är inte dokumenterat för arten. Håll temperaturen stabil.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna inreds som de vuxna, bara i mindre skala: en liten faunalåda med fuktigt substrat, gömställen och grenar. Ge dem små insekter som små syrsor och hoppstjärtar pudrade med kalk, och spraya lådan regelbundet. Tillväxt och första utfodring är bara sparsamt beskrivna, så håll koll på vikten. Dela ungarna om någon biter eller blir hängande efter.

Hälsa och vanliga misstag

Det finns inga artspecifika uppgifter om sjukdomar hos *Homopholis fasciata*. Dessa allmänna risker för insektsätande geckor gäller också här:

- För lite kalk och D3-vitamin, särskilt hos honor i avel och ungdjur. Ge kalk på insekterna, men undvik överdosering, som får kalksäckarna på halsen att svullna.
- För hög temperatur, som ger stress och dålig aptit. Håll en tydlig gradient.

- Ständigt vått substrat och dålig luftcirkulation, som ger mögel och hudproblem.
- Hudrester på tår och svansspets vid dålig fukt under hudömsningen.

Håll koll på djurets vikt och svans. Sök veterinär med erfarenhet av reptiler om djuret tappar i vikt, inte äter på flera veckor eller verkar slött.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.